

1

เพลงกล่อมน้อง

“ไหมน้อย มาอุ้มน้องก่อนลูกสายแล้ว แม่จะไปส่ง
ข้าวพ่อ”

เสียงเสียงของแม่ ป้อย น้องคนเล็กร้องให้เสียงดังลั่น
ถึงเวลาแม่จะไปนา ป้อยมักจะงอแงเช่นนี้แทบทุกวัน
ป้อยอยากไปนากับแม่ แต่แม่ไม่อยากให้ไป แม่บอกว่า
ป้อยชน ชอบเล่นน้ำตากแดดทั้งวันจนตัวดำ พ่อแม่หรือ
พี่พูดสอนบอกให้ขึ้นจากน้ำก็ชั่วประเดี๋ยว พอใครๆ ก้มหน้า
ก้มตาตำนา ป้อยจะแอบลงไปเล่นน้ำอีก แม่บอกว่าถ้าป้อย
ไปนาด้วยก็กังวลไม่เป็นอันทำงาน เกรงว่าป้อยจะพลัดตกน้ำ
ตามมุมคันทนาซึ่งลึกระดับหัวไหล่ของป้อย นานางแปลงลึกลึก
ท่วมหัว

ป๋อยเพิ่งอายุสองขวบกว่าๆ ยังไม่รู้จักกลัวอันตราย
จึงชนตลอดทั้งวัน

ไหมน้อยผละจากเล้าหมูซึ่งตอนนั้นเธอกำลังตักผักต้ม
ผสมรำให้หมูทั้งสองตัวกินอยู่ เสียงมันกินผักผสมรำตาม
ดังจ๊วบๆ อย่างเอร็ดอร่อย ไหมน้อยนึกถึงคำที่แม่บอกว่า
อย่าเคี้ยวข้าวเสียงดังเหมือนหมูกินรำ

“ไม่เอา ไม่เอา ป๋อยจะไปนากับแม่” น้องชายส่งเสียง
ร้องลั่น พยายามดิ้นรนให้หลุดจากมือพี่สาว ไหมน้อยต้อง
ออกแรงสู้จนเธอเกือบล้มหลายหน แม้ว่าป๋อยจะเป็นเด็ก
อายุแค่สองขวบกว่าแต่แข็งแรงมากจนแทบร้องไม่อยู่

แม่หาบข้าวของออกจากบ้านอย่างรีบเร่ง ขณะที่เสียง
ร้องไห้ของป๋อยไล่หลังไป ป๋อยล้มลงนอนคลุกดินคลุกฝุ่น
ตัวเปื้อนมอมแมมพลอยทำให้พี่สาวเลอะเทอะไปด้วย
เด็กหญิงหายใจหอบขณะพลอบน้องให้หยุดร้องไห้

“ป๋อย หยุดร้องนะ เดี่ยวพี่จะเก็บน้อยหน่าสุกให้”

“ไม่เอา ไม่เอา ป๋อยจะไปนากับแม่ ฮือๆ”

“ตัวเลอะซีไ้หมดแล้ว ดูซิเหม็นหึ่งเลย” ไหมน้อย
ร้องบอกพลางยกมือขึ้นดมกลิ่นเหม็นของซีไ้ไ้ จมูกย่น
กลิ่นอาเจียน

“ป๋อย หยุดร้องเดี๋ยวนี้ละ ถ้าไม่หยุดพี่ตีสิจจริงๆ ด้วย”
ไหมน้อยขู่ น้ำเสียงขึงขัง ก่อนปล่อยแขนน้องชาย คิดว่า
ป้านี้แม่คงไปพั่นหมูบ้านแล้ว ป๋อยคงไม่กล้าวิ่งตาม

“ดูซิ ตัวพี่เลอะซีไ้หมดเลย ทีหลังไม่เอานะแม่ไม่ไ้

“ไปก็ไม่ต้องร้อง วันไหนพี่ไปนาค่อยไปกับพี่” ไหมน้อย
บอก

ไหมน้อยจุ้งแขนน้องชายมาที่โถงดินเผาซึ่งวางเรียง
กันสองใบใต้ต้นฝรั่งข้างครัว เป็นโถงสำหรับเก็บน้ำให้ทุกคน
อาบ แต่ฤดูทำน่าน้ำท่วมทุ่งอย่างนี้ พ่อกับแม่ และพี่คำปล้อง
ไม่มาอาบนํ้าที่บ้าน คงมีแต่พี่พุตซ้อนคนเดียวที่กลับมา
อาบนํ้าที่บ้าน

พี่พุตซ้อนเป็นพี่สาวคนโตถัดจากพี่คำตัน พี่คำตัน
เป็นพี่ชายคนหัวปีและเป็นคนเดียวที่ได้เรียนต่อจนจบ
วิทยาลัยครู ตอนนี้พี่คำตันบรรจุเป็นครูแล้ว สอนหนังสือ
ที่หมู่บ้านต่างอำเภอ โรงเรียนปิดเทอมพี่คำตันถึงจะกลับ
มาเยี่ยมพ่อแม่สักครั้งหนึ่ง

พี่คำปล้องเป็นพี่ชายคนถัดจากพี่พุตซ้อน เป็นพี่ชาย
คนถัดจากไหมน้อยอายุสิบสี่ปี

ไหมน้อยรู้สึกสงสารพี่คำปล้องเหมือนกัน ไม่ว่าจะ
เป็นฤดูแล้งหลังฝน พี่คำปล้องมีงานต้องทำตลอดปี คือ
เลี้ยงควายที่เหลืออยู่สามตัว พอถึงฤดูทำนา พี่คำปล้องยัง
ช่วยพ่อไถนาปักคันนาเสริมดินเพื่อเก็บกักน้ำให้อยู่ได้
นานๆ

ปีนี้อายุย่างเข้าสิบสามปี พอจบ ป.6 ไหมน้อยก็ไม่ได้
เรียนต่อมัธยมเช่นเพื่อนๆ ที่จบรุ่นราวคราวเดียวกัน ทั้งๆที่
การเรียนของไหมน้อยเป็นที่หนึ่งมาตลอดจนจบ ป.6

พ่อเคยบ่นเสียดยถึงการเรียนของลูกทุกคน เพราะ

ทุกคนเรียนเก่ง ความหวังของพ่อฉันตั้งใจให้ลูกทุกคนได้เรียนสูงๆ ระหว่างที่ส่งพี่คำตันเรียนครู พ่อทำงานหนักมากไม่ว่างานในไร่นาหรืองานรับจ้างหลังจากฤดูทำนา เพื่อสะสมเงินส่งให้พี่คำตัน แม้กระนั้นก็ยังไม่พอเพียงกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวและค่าเล่าเรียน พ่อต้องขายควายในคอกอีกสี่ตัว พี่คำตันจึงเรียนจบและสอบบรรจุครูได้เงินเดือนยังไม่ทันตกเบิกพี่คำตันก็แต่งงานเสียแล้ว พ่อต้องไปกู้เงินมาให้พี่คำตันแต่งงาน จนทุกวันนี้ยังใช้หนี้เขาไม่หมดเลย ไหมน้อยเคยถามพ่อขณะที่พี่คำตันเรียนอยู่ปีสุดท้าย

“พ่อ ทำไมพ่อจึงส่งเงินให้พี่คำตันทีละหลายๆ ร้อย” ไหมน้อยถามพาลงจ้องมองเงินใบละร้อยในมือพ่อ เงินจำนวนสิบกว่าใบนั้นมากมายสำหรับครอบครัวของพ่อ เพราะเงินแต่ละบาทได้มาจากทุกคนที่ทำงานหนักจนแทบไม่มีเวลาหยุด ฤดูแล้งพี่พูดชวนปลุกผักขายหาเงินช่วยพ่อ แม่อีกทางหนึ่ง ส่วนแม่เลี้ยงตัวไหมซึ่งชาวอีสานเรียกว่า **ตัวม้อน**

“พี่คำตันอยู่ในเมืองก็ต้องใช้เงินเปลืองสิลูก กินอยู่ต้องเสียเงินทั้งนั้น ไม่เหมือนพวกเรายอยู่บ้านนอก เทียวจับกบเขียด หาผักหญ้าตามไร่นาก็ได้กิน” พ่อบอกเช่นนั้น ไหมน้อยยังจำได้

แม่เลี้ยงตัวไหมรุ่นแล้วรุ่นเล่า แม่มีรายได้จากการขายเส้นไหม บางทีก็ทอผ้าชิ้น ผ้าโสร่งไหม

ครั้นถึงฤดูทำนา แม่ก็ไปทำนาช่วยพ่อ งานเลี้ยง
ตัวไหมรุ่นนั้นจะตกเป็นหน้าที่ของไหมน้อยโดยปริยาย
ไหมน้อยจึงคุ้นเคยกับการเลี้ยงตัวไหมมาตั้งแต่เรียนอยู่ชั้น
ป.6

แม่เคยเล่าให้ไหมน้อยฟังว่า ปีที่แม่อุ้มท้องไหมน้อย
แม่เลี้ยงตัวไหมเกือบสามสิบกระดัง พ่อต้องผลงานอื่นมา
ช่วยสานกระดังให้แม่ไว้ใส่ตัวไหม และทำหิ้งไม้ไผ่สำหรับ
วางกระดังสิบกว่าอัน วางเป็นชั้นๆ เรียงรายจากล่างสุดขึ้นไป
จนถึงบนสุด

หิ้งใส่กระดังเลี้ยงตัวไหมของพ่อทำด้วยไม้หน้าสาม
เป็นเสาหลักสี่ต้น วางขนานห่างกันประมาณเมตรครึ่ง
ความกว้างสามสิบเซนติเมตร เจาะรูสอดไม้ไผ่ที่เหลาจน
เกลี้ยงกลมวางพาดทั้งสองด้าน ขาหิ้งต้องหล่อน้ำไว้ตลอด
เวลาเหมือนหล่อน้ำชาตักกับข้าว เพื่อป้องกันไม่ให้มดขึ้นไป
กินตัวไหม

ปีนั้นแม่เลี้ยงตัวไหมได้ผลดี ไม่มีโรคเบียดเบียน
ตัวไหมสุกปลั่ง ตัวเหลืองอร่าม ทำรังไหมหุ้มตัวแน่นหนา
แม่ต้องไ้หว่านป้าบัวสี ป้าจ่อย มาช่วยสาวไหมคนละหม้อ
โดยแยกเป็นสามหม้อจึงเสร็จภายในเวลาสองอาทิตย์ แม่
ได้เส้นไหมหลายกิโลกรัมล้วนแต่เส้นงามๆ ทั้งนั้น สาวไหม
เสร็จไม่กี่วันก็คลอดลูกสาว แม่ถือว่าลูกสาวคนนี้เป็นผู้
นำโชคจึงตั้งชื่อว่า **ไหมน้อย**

“เห็นไหม ตัวเลอะซีไ้เลย อยากนอนกลิ้งเกลือกไ้

เลือกที่ ที่หลังอย่างอแงอย่างนี้อีก แม่ไปดำนานะๆ ก็กลับ
อยู่เฝ้าบ้านลิดี ไม่ต้องตากแดดให้มันร้อน”

ไหมน้อยพูดกับป้อยขณะใช้ขันตักน้ำจากตุ่มอาบน้ำ
ให้น้อง มืออีกข้างลูบไปตามขา ออกแรงถูหนักๆ ตรงที่
เปื้อนคราบขี้ไก่

ป้อยหยุดร้อง เสียงสะอื้นฮักๆ เป็นครั้งคราว
นัยน์ตาแดงก่ำขณะเงยหน้าขึ้นสบตาพี่สาว พลังเอ่ยถาม
ว่า “ตอนเย็นแม่จะเอาไข่ปลามาฝากป้อยใช่ไหม”

“จะ แม่ไปนาได้หมกไข่ปลามาฝากป้อยแน่ๆ” ไหมน้อย
ตอบน้องชายสีหน้ายิ้มๆ พลังนึกถึงบทกล่อมน้องนอน
เปลตอนกลางวัน

เอ...เอ๋...

นอนชะล่าหลับตาพี่ลึกล่อม

แม่ไปนาหมกไข่ปลามาฝาก

แม่ไปไฮ (ไร) ได้ไข่ไก่มาต้อน

แม่จะป้อนน้องหล่าจนมิม

เอ...เอ๋...

นอนหลับแล้ว ใหญ่กล้าหน้าบาน

ช่วยทำงานพ่อแม่อีกกลางทง (ทุ่ง)

ตั้ง...ลงตง...ลงโต๊ะลงตง

แม่ไปทง น้องแก้วจงนอน

เสียงสะอื้นของน้องชายเจ็บลงพร้อมกับไหมน้อย
อาบน้ำให้เสร็จ หลังจากนั้นเธอก็ล้างแขนขาของตัวเองบ้าง

หมูในคอกร้องขออาหาร เด็กหญิงรีบจูงมือน้องชาย มาที่เล้าหมูซึ่งอยู่ใต้ถุนยุ้งข้าว มั่นยืนหน้าทำปากบานร้อง อู๊ดๆ ตาจ้องมองไหมด้อยอย่างมีความหวัง ไหมด้อยขุน* ลูกหมูทุกตัวเฝ้าแน่นับตั้งแต่พ่อซื้อมา

ไหมด้อยใช้กะลามะพร้าวตักอาหารใส่ราง หมูแสดง ท่าทางหงุดหงิด หันไปเล่นงานเจ้าดำที่รอบๆ ดวงตาต่าง เป็นขวางคล้ายใส่แว่นตา ไหมด้อยรีบตักผักขมต้มผสม รำกับปลายข้าวใส่จานจนเต็มราง มือเลอะเทอะเพราะหมู กินตะกละตะกลาม สะบัดปากทู่ทางซูลมุนไปหมด ทั้งๆ ที่มีแค่สองตัว บางครั้งเจ้าดำหงุดหงิดหันไปเล่นงานไก่ที่เข้ามาแย่งกินเมล็ดข้าว

ลักครู่หนึ่ง เสียงไก่อร้องลั่นขึ้น ไหมด้อยรีบหันไปดู เห็นเจ้าดำใช้ปากงับปีกไก่อากำลังร่อนวายุชักเย่อกันอยู่

หมูสองตัวนี้ชอบกินไก่อเลี้ยด้วยสิ พ่อเคยตีมันเจ็บๆ หลายครั้งแต่ไม่เซ็ด มันขย้าลูกไก่อเล็กๆ ตัวละคำจนไม่ เหลือ ไก่แม่ลูกอ่อนมักจะพาลูกไปคุ้ยเขี่ยหากินที่อื่น แต่ที่ เข้ามาวนเวียนแย่งอาหารขณะที่ไหมด้อยให้อาหารหมูจะเป็นไก่อรู่ๆ

ไหมด้อยคว้าไก่อเล็กๆ ฟาดไปที่หัวเจ้าดำ มันอ้า ปากร้องจึงเป็นโอกาสที่ไก่อเกือบจะเคราะห์ร้ายเหล่านั้น รอดพ้นภัย พอหลุดจากปากหมูมันก็รีบตะกายหนีออก

* ขุนคือการให้อาหารสัตว์

จากคอกหมูไป

เด็กหญิงมองตามร่างของมันด้วยความสงสาร ปีกข้างหนึ่งห้อยร่อนแรงเลือดไหลออกมาเป็นทาง

“ปีกคงหัก” ไหมน้อยพูดกับน้องชายก่อนจะบอกต่อว่า “ป๋อยยืนคอยอยู่ที่นี่นะ พี่จะขึ้นไปบนเรือนเอาข้าวสารมาหว่านให้ไก่กิน”

ป๋อยพยักหน้าก่อนจะก้มลงใช้ปากแตะนัยหน้าลูกฤดูฝนเช่นนี้นัยหน้าทีปลูกไ้วรอบๆ บ้านตกจนถ่วงกิ่งอ่อนโน้มนลงมา ไหมน้อยเก็บนัยหน้าลูกคาตันให้ป๋อยสามลูก

ไหมน้อยกลับลงมาอีกครั้ง พร้อมกับถือสามข้าวสารมาด้วย

“กุกๆ กุกๆ” ไหมน้อยเรียกไก่พลางโปรยข้าวสารไปตามลานบ้าน ไก่วิ่งพรวดออกมาจากที่ต่างๆ แย่งกันจิกกินเมล็ดข้าว ลูกไก่เล็กๆ วิ่งตามแม่ไม่ทันจึงพลัดกับแม่พากันร้องเจี๊ยะๆ ดังลั่น ส่วนแม่ไก่ก็ส่งเสียงเรียกลูกขณะที่ปากยังจิกกินเมล็ดข้าวตลอดเวลา ครั้นแยหน้าขึ้นไม่เห็นลูกแม่ไกรีบวิ่งหา พอเจอก็วิ่งตามหลังกันเป็นพรวน แล้วพาแหวกฝูงเข้าไปจิกกินเมล็ดข้าว พวกไกรุ่นมักจะลนลานหลีกทางให้ไก่อแม่ลูกอ่อนเสมอ

ส่วนไก่อที่ถูกลมูกัดปีกหักก็ตะเกียกตะกายเข้ามากินเมล็ดข้าว ไหมน้อยเดินอ้อมไปอีกทางพลางโปรยข้าวออกไปเป็นบริเวณกว้าง เพื่อให้ไก่อที่อ่อนแอกว่าได้กินบ้าง

ไก่ตัวนั้นยังก้มหน้าก้มตาจิกกินเมล็ดข้าว ไหมน้อย
ค่อยๆ เดินไปข้างหลังของมัน เธอจับตัวมันไว้ได้ อุ้มไก่ตัว
นั้นไปขังไว้ในส้อม โปรยข้าวสารให้มันก่อนจะเทน้ำใส่กะลา
มะพร้าวนำมาวางไว้

ไหมน้อยรู้จักวิธีการรักษาไก่ที่กระดูกขาหักหรือปีกหัก
จากพ่อ เธอเรียกน้องชายมานั่งเล่นบนแคร่ไม้ไผ่ใต้ถุนบ้าน
แล้วเดินไปพยายามรักษาไก่

เด็กหญิงกลับมาที่แคร่พร้อมกับสิ่งของที่ต้องการ ใช้
มีดหั่นตะไคร้และขมิ้นเป็นชิ้นเล็กๆ ใส่ในกะลามะพร้าวที่
หาได้บริเวณนั้น ใช้ท่อนไม้ไขกลลงในกะลา จนหัวขมิ้น
และตะไคร้แหลกเข้ากันดี เธอกลับไปจับไก่ที่ขังไว้ในส้อม
แล้วปั้นยาเป็นก้อนกลมๆ พอกตรงที่กระดูกหัก ห่อด้วย
ใบตะไคร้แล้วมัดกันหลุดด้วยริ้วผ้าเล็กๆ เสร็จแล้วนำไก่
ไปขังไว้ในส้อมเช่นเดิม ปล่อยให้มันจิกกินเมล็ดข้าวตาม
ลำพัง ระยะเวลาที่ปีกของมันยังไม่หายดี ไหมน้อยต้องนำ
อาหารและน้ำไปให้มันทุกวัน จนล่วงเข้าอาทิตย์ที่สามปีก
มันก็หายสนิท สามารถออกคุ้ยเขี่ยหาอาหารและบินขึ้นไป
นอนบนลำไ้ไก่เช่นเดียวกับตัวอื่นๆ ได้

2

ฟังพอนปะทะงูเห่า

พ่อเคยตั้งใจไว้ว่า เมื่อพี่คำตันเรียนจบมีงานทำ คงจะช่วยเป็นธุระส่งน้องเรียนต่อได้ ลูกผู้หญิงนั้นแม้จะไม่ได้เรียนต่อ พ่อยังไม่รู้สึกเสียดายเท่าลูกผู้ชาย พ่อคิดว่า ลูกผู้ชายควรเรียนสูงๆ และมีอาชีพเชิดหน้าชูตาวงศ์ตระกูลในภายภาคหน้า ส่วนลูกผู้หญิงนั้นพ่อแม่มีไร่นาจะมอบให้ทำกินยามสิ้นบุญพ่อแม่แล้ว ถ้าแต่งงานออกเรือนไป อยู่กับสามีและลูก มีสามีทำงานหาเลี้ยงก็อยู่เหยาเฝ้าเรือน ทำงานบ้านเลี้ยงลูกไป

ตามความรู้สึกของคนเฒ่าคนแก่แล้ว ลูกผู้หญิงไม่ควรจะห่างไกลพ่อแม่

พ่อจึงมอบหน้าที่ให้แม่เป็นผู้สั่งสอนให้รู้จักทำงาน

บ้าน งานครัว งานไร่นา พ่อบอกว่าต้องการให้ลูกๆ ได้เรียนรู้เช่นเดียวกัน

“เราเป็นลูกชานา ต้องทำงานในท้องไร่ท้องนาได้ทุก
อย่าง”

พ่อบอกกับลูกทุกคน พี่พุดซ้อนกับพี่คำปลั่งจึงถูก
สอนให้ไถนาคราดนาตั้งแต่เรียนจบ ป. 4

“พอไถคราดได้แล้ว ถอนกล้า ดำนา เกี่ยวข้าว มั่นก็
ทำได้เอง”

พ่อเคยบอกอย่างนี้กับลูกทุกคน

“พี่คำตันไถนาคราดนาได้หรือเปล่าพ่อ” ไหมน้อย
ถามพ่อ เพราะไหมน้อยเคยเห็นพี่คำตันไปเรียน
หนังสืออยู่แต่ในเมือง

“เป็นสิ พี่คำตันเขาหัดไถนาตั้งแต่เรียนมัธยม เสาร์-
อาทิตย์พ่อก็ให้เขาหัดทำ”

“ไหมน้อยคงไถนาไม่เป็น เพราะได้แต่เฝ้าบ้านปีไหน
ก็ปีนั้น” ไหมน้อยพูดขึ้น คล้ายกับสำนึกว่าตัวเองยัง
บกพร่องอยู่

พ่อหัวเราะหึๆ ก่อนจะพูดขึ้นว่า “ถึงไถนาคราดนาไม่
เป็น ไหมน้อยก็เลี้ยงตัวไหมได้ ทำงานบ้านเก่ง”

พ่อกับแม่ชมไหมน้อยว่าทำกับข้าวอร่อย และทำงาน
บ้านเรียบร้อยดี เมื่อทุกคนกลับจากนาถึงบ้านเหนื่อยๆ ก็
ลงมือกินข้าวได้เลย เพราะไหมน้อยทำอาหารไว้เรียบร้อยแล้ว

วันนี้แม่ไปนาสายกว่าทุกวัน เพราะแม่แต่เลือกพันธุ์
ใหม่ที่บ้านป่าบัวสี แม่บอกว่าป่าบัวสีมีตัวใหม่พันธุ์ดี ให้
รังใหม่ใหญ่ เนื้อแน่น สีสวยสด แม่จึงตัดสินใจไม่เลือกพันธุ์
ที่ตนเคยเลี้ยง ตอนแรกแม่ว่าจะไม่เลี้ยงใหม่อีก เพราะว่า
อยู่ในช่วงปักดำข้าวในนา ถ้าเลี้ยงใหม่ด้วยคงจะเป็นการ
เพิ่มภาระอีกเท่าตัว กว่าจะกลับจากนาถึงบ้านก็มีมืดค่ำทุก
วัน

“พี่พูดสอนเอาข้าวไปส่งพ่อหรือยังลูก”

แม่ถามทันทีเมื่อโผล่หน้าขึ้นบันไดบ้าน ขณะนั้น
ไหมด้อยกำลังเก็บกวาดบ้านอยู่ หลังจากกินข้าวเข้าแล้ว
งานที่เธอจะทำต่อไปคือ ชนหมู โปรยข้าวให้ไก่กิน

“ไปนานแล้ว แม่จะกินข้าวก่อนไปนาหรือเปล่า”
ไหมด้อยถามขณะเตรียมยกสำรับข้าวมาวางให้แม่

“แม่กินที่บ้านป่าบัวสีมาแล้ว แม่กำลังจะกลับบ้าน
ป่าแกไม่ยอมบอกให้อยู่กินข้าวเสียก่อน” แม่พูดพลางแก้
ห่อผ้าออก

ผักลวกหรือรังไหมสีทองวางเด่นชัดอยู่บนชายผ้าไหม
ย้อมมะเกลือดำสนิท แม่จะมีผ้าติดมือเป็นประจำไม่ว่า
จะไปทำธุระที่ไหน ผ้าผืนนี้จึงกลายเป็นสไบ ถ้าจะไป
ทำบุญที่วัดแม่ก็ใช้ผ้าอีกผืนซึ่งเป็นผ้าไหมสีขาวตรงชายผ้า
ระบายเป็นพู่ย่อย

“ตอนแรกกะว่าจะเอาลักร้อย แม่กลัวว่าไหมด้อยจะ
เลี้ยงไม่ไหว ป้าเขาชมว่าไหมด้อยเลี้ยงมันเก่ง เอาไปสัก

ร้อยห้าสิบคงพอดี ไหมน้อยจะเลี้ยงไหวไหม”

ไหมน้อยใช้มือสงรังไหม รู้สึกชอบสีสันทันของมัน ลองจับรังหนึ่งขึ้นมาเขย่าไถ่ๆ ทุ เสียงดังกุกกักอยู่ข้างใน

“สีสวยน้ำหนัคดีนะแม่” ไหมน้อยว่า

แม่พยักหน้ารับ ก่อนจะบอกไหมน้อยไปนำกระดังมาให้ใบหนึ่ง ไหมน้อยเสียเวลาเคาะและใช้ผ้าขี้ริ้วเช็ดดูทำความสะอาดฝุ่นผง สิ่งที่ต้องระวังมากที่สุดคือมด มันจะเจาะเข้าไปกัดตักแต่ตัวไหมได้ เมื่อเห็นว่าไม่มีมดแล้ว ไหมน้อยจึงยกกระดังมาให้แม่เทรังไหมทั้งหมดลงในกระดัง

“เอากะละมังมาครอบด้วยนะลูก ปล่อยให้ไว้อย่างนี้ไม่ได้หรอก เดี่ยวหนู ตักแถม มาคาบเอาไปกินหมด ตัวตักแต่ในรังไหมนั้นหนูยิ่งชอบ” แม่บอกไหมน้อย

ไหมน้อยรีบนำกะละมังขนาดกลางมาส่งให้แม่ แม่ครอบรังไหมไว้แล้วจึงยกกระดังขึ้นไว้บนหิ้ง

“อีกแปดเก้าวันจึงจะออกเป็นตัวบี้ ดูน้ำหล่อขาหิ้งสิ ไหมน้อย แห้งหรือยัง”

แม่บอกไหมน้อยอย่างรอบคอบ หากเฟลอปปล่อยให้น้ำแห้ง มีหวังมดขึ้นไปทำลายรังไหมได้

ขณะที่ไหมน้อยกำลังง่วนอยู่กับการช่วยแม่อู่นั้น ป๋อยกำลังเพลินอยู่กับการแกะฝักข้าวโพด ตอนเย็นแม่เก็บข้าวโพดมาจากนาจนเต็มหาบ ล้วนแล้วแต่ฝักใหญ่ๆ พอกินข้าวเย็นแล้ว แม่ให้พี่พุดซ้อนยกข้าวโพดมาวางไว้

กลางนอกชาน แม่ดึงเปลือกนอกออกเหลือเปลือกติดไว้ พอหุ้มผัก แล้วทำเป็นมัด มัดละห้าผัก แม่ทำให้พี่พุตซ้อน นำไปขายที่ตลาดตอนเช้า ขณะที่นั่งมัดข้าวโพดอยู่นั้น น้ำบัวผันเดินเข้ามาถามแม่ว่า

“ป้ามีอะไรฝากฉันไปขายไหม พรุ่งนี้เช้าฉันจะไปขาย ขนุนสุก ของขายมันน้อยอยากได้ของเพิ่มให้เต็มกระบุงจะได้ไม่เสียเที่ยวหาไป”

“ก็มีข้าวโพดกำลังมัดอยู่นี้แหละ ว่าจะให้พุตซ้อน เอาไปขาย ถ้าน้ำบัวผันจะรับไปขายเสียเลยก็ยิ่งดี ฉันขายมัดละสี่บาท นำนำไปขายห้าบาทแล้วกัน หรือจะไปทำเป็น สี่ผักห้าบาทก็ได้นะ ข้าวโพดหวานผักใหญ่ๆ ทั้งนั้น”

น้ำบัวผันมองดูข้าวโพดในกระบุง แล้วตอบตกลงทันที เมื่อคิดว่าถ้านำมามัดใหม่เป็นสี่ผักห้าบาทก็ยังได้ ก่าไร น้ำบัวผันมัดข้าวโพดใส่กระบุง แม่แบ่งข้าวโพดไว้ ลิบกว่าผักไว้ต้มให้ลูกๆ กิน พอจับข้าวโพดใส่กระบุง หมดแล้ว น้ำบัวผันบอกว่า “ขายได้เงินโน้นแหละ จึงจะนำเงินมาให้ป้า”

“เออ เอาไปเถอะ ขายได้แล้วค่อยมาคิดกัน” แม่บอก ยิ้มๆ

น้ำบัวผันหาบกระบุงข้าวโพดลงจากบ้านไป

“สงสารมัน หาของขายเลี้ยงลูกไปวันๆ ถ้าไอ้ทิดพัน ไม่ตายมันคงไม่ลำบากอย่างนี้” แม่พูดอย่างนึกเวทนา หลังจากให้น้ำบัวผันคล้อยหลังไปแล้ว

น้ำพัน สามี่น้ำบัวผัน มีอาชีพขับรถลิบล้อบรรทุกปอ
ล่องส่งกรุงเทพฯ เป็นประจำ จะเป็นเพราะขับรถโดย
ประมาทหรือหลับในก็ไม่รู้ รถที่น้ำพันขับประสานงากับรถ
บรรทุก รถตกถนนพังยับเยิน น้ำพันถูกรถอัดเสียชีวิต
ปล่อยเมียและลูกหญิงชายผจญโลกอย่างเดียวดาย

“แม่ ตอนเย็นเก็บข้าวโพดมาให้ป๋อยอีกนะ” ป๋อย
บอกกับแม่ขณะที่แม่กำลังจะลงจากบ้านไปนา วันนี้ป๋อย
อารมณ์ดีไม่ร้องไม่อ่อนขอไปนากับแม่

“จ๊ะ แม่จะเก็บมาฝาก ยังเหลืออีกเยอะเลย พ่อปลูก
ไว้เต็มสี่ห้าโพน*งามๆ ทั้งนั้น” แม่บอก

แม่ไปนาแล้ว ไหมน้อยพาน้องชายลงมาขุนหมู
ข้างล่าง พวกมันร้องเสียงลั่นเพราะสายมากแล้ว แดดใน
ฤดูฝนเจิดจ้า พระอาทิตย์ทรงกลดสะท้อนแสงแรงร้อน
พ่อเคยบอกไหมน้อยว่า พระอาทิตย์ทรงกลดอย่างนี้พอถึง
เวลาบ่ายคล้อยฝนจะตก ไหมน้อยลองสังเกตดู ฝนก็ตก
อย่างที่พ่อพูดจริงๆ

ขุนหมูและโปรยข้าวให้ไก่แล้ว ไหมน้อยพาป๋อยเดิน
เข้าไปในสวนหม่อนที่กำลังผลิใบเขียวชอุ่ม หม่อนสวนนี้
ปลูกเมื่อต้นฤดูฝนปีที่ผ่านมา พ่อกับพี่คำปล้องช่วยกันไถ

*โพนคือดินจอมปลวก ชาวภาคอีสานนิยมปลูกพริก มะเขือ ข้าวโพดบน
จอมปลวก เพราะเจริญงอกงามดี

พรวนดินสองเที่ยวแล้วคราดเก็บหญ้าออก

แม่ พี่พุดซ้อน และโหม่นน้อยช่วยกันหาบปุ๋ยจากคอกควายได้ถุนบ้านไปกองไว้เป็นระยะๆ เช้าวันต่อมาพ่อใช้จอบเกลี่ยให้กระจายไปทั่ว บางส่วนใส่ลงในหลุมที่ขุดไว้ห่างกันเมตรเศษๆ พ่อเตรียมหลุมไว้ปลูกหม่อนให้แม่ พ่อคลุกดินกับปุ๋ยคอกให้เข้ากันดีแล้วตากแดดไว้สองวันเต็มๆ

พี่คำปล้องช่วยตัดต้นหม่อนแขนงงามๆ บางต้นสูงใหญ่จนพี่คำปล้องต้องปีนขึ้นไปตัดกิ่ง แม่ลากกิ่งต้นหม่อนมาไว้ใต้ร่มขนุน ซึ่งมีโหม่นน้อยช่วยอยู่ตลอดเวลา

แม่นั่งบนท่อนไม้ขนาดเท่าขา ใช้มีดลับลงบนกิ่งหม่อนให้ขาดทันที เป็นผลดีต่อกิ่งหม่อนที่จะนำไปปลูก เพราะเปลือกและเนื้อเยื่อไม่บอบช้ำ

ต้นหม่อนขยายพันธุ์ด้วยวิธีตัดกิ่งชำเหมือนต้นชบา แต่ละท่อนยาวประมาณสามสิบเซนติเมตร เวลาปลูกวางท่ามุมกับพื้นดินประมาณสี่สิบห้าองศาให้ปลายโผล่พื้นดินประมาณสองนิ้วแล้วจึงกลบดิน

พ่อกับแม่นิยมปลูกหม่อนช่วงต้นฤดูฝนก่อนลงทำนา ฝนตกบ่อยๆ ไม่ต้องรดน้ำ ไม่นานกิ่งหม่อนที่นำมาปลูกก็จะแตกใบงอกงาม

ตอนบ่าย ขณะที่โหม่นน้อยไกวเปลนอนที่กำลังหลับอยู่ นั่น เธอได้ยินเสียงไกร่ร้องดังมาจากปลายสวน ตอนแรกโหม่นน้อยไม่ค่อยสนใจนัก คิดว่าเป็นเสียงไก่อบ้านอื่น พอ

เสียงร้องติดๆ กันหลายครั้ง เธอจึงแน่ใจว่าเสียงร้องดังมาจากสวนที่รกรกด้วยหญ้าคาและกอไผ่ นั่นต้องเป็นไก่อ้วน เธอแน่ๆ เนื่องจากสวนของพ่อค่อนข้างกว้าง พ่อยังไม่มีเวลาถางหญ้าเหล่านี้ พ่อถึงฤดูฝนหญ้าคาและเถาว์วัลย์จึงรกครึ้ม เถาว์วัลย์บางส่วนเลื้อยขึ้นไปปกคลุมกอไผ่ป่าริมรั้ว นกตัวเล็กๆ ชอบมาทำรังเลื้อยลูกอ่อน ส่งเสียงร้องเจื้อยแจ้ว ตอนเย็นๆ

เสียงไก่อ๊ะระพือปีกดังฟืดฟັดชัดเจนขึ้น เมื่อไหมน้อยซอຍทำเข้าใกล้ เสียงร้องแผ่วเบา ก่อนจะเงียบไป ไหมน้อยจ้องไปยังทิศทางที่มาของเสียง ทันทีที่ภาพนั้นปรากฏแก่สายตา เด็กหญิงชนลุกชูไปทั้งตัว เพราะขนาดเท่าลำแขนผู้ใหญ่กำลังรัดไก่อ้วนๆ ตัวหนึ่ง ไก่อ๊ะเสียงและหยุดนิ่งไปแล้วไหมน้อยเชื่อมั่นว่ามันคงหมดลมหายใจแล้ว เพราะทนพิษงูไม่ได้ เจ้างูร้ายกำลังจะเขมือบเหยื่อของมันจึงหยุดการเคลื่อนไหวใดๆ

ยอดหญ้าคาไผ่ยวบยาบอยู่ข้างหน้า พร้อมกับเสียงหนึ่งเคลื่อนตัวเข้ามาใกล้ ไหมน้อยจับตามองภาพทั้งสองสลับกัน อะไรคือสิ่งที่กำลังเคลื่อนไหวใกล้เข้ามา

ครู่ต่อมา ความสงสัยของเด็กหญิงก็หมดสิ้นไป เมื่อเจ้าตัวนั้นพันป่าหญ้าคาออกมา จึงรู้ว่าเป็นพังพอนขนาดเท่าน้องผู้ใหญ่ตัวหนึ่ง ใบหน้าแหลม ขนสีน้ำตาลตลอดทั้งตัวตัดกับสีเขียวของพื้นหญ้า มันชะงักอยู่ครู่หนึ่ง เงยหน้าขึ้นคล้ายกำลังจะสูดกลิ่นที่น่าสงสัย มันยัดส่วนหน้าขึ้นจน

เกือบตั้งชัน แล้วก้มลงมองงูที่กำลังกลืนกินไก่

ทันใดนั้น เจ้าฟงพอนพุ่งร่างเข้าหางูทันที งูตัวนั้นดูจะรู้ด้วยสัญชาตญาณจึงปล่อยไก่ที่กำลังเขมือบคาปาก แล้วชูคอขึ้นพร้อมกับแผ่แม่เบี้ยส่ายไปมา

ไหมน้อยเพิ่งประจักษ์เดี๋ยวนี้องว่ามันคืองูเห่า เด็กหญิงถอยหลังออกมาสองสามก้าว ความตื่นเต้นปรากฏทั่วไปหน้าและแววตา ขณะที่ไหมน้อยเคลื่อนตัวถอยหลัง สายตาเธอก็จ้องมองสัตว์สองตัวที่กำลังโถมเข้าต่อสู้กันด้วยใจระทึก

ฟงพอนพุ่งร่างเข้ามาย้าย้าคองงู แต่งูเห่าไหวตัวหลบได้อย่างหวุดหวิด ฟงพอนใช้ความคล่องตัวหลบฉากออกมา มันจ้องมองงูเห่าเตรียมจู่โจมทันทีหากพลั้งเผลอ แต่งูเห่าก็เป็นฝ่ายตั้งป้อมรับทุกสถานการณ์ เป็นภาพการต่อสู้ที่ไหมน้อยระทึกใจที่สุด

ไหมน้อยอยากจะตะโกนบอกใครๆ ให้ได้รู้เห็น ครั้นมองไปทิศทางใดก็มีเพียงใบไม้เขียวชุ่มทั้งสวนและดงกล้วย จึงหันกลับไปมองภาพการต่อสู้กันอีกครั้งหนึ่ง เห็นมันทั้งสองกอดรัดพืดเหวี่ยงกัน ลักครู่หนึ่งฟงพอนก็ดิ้นหลุด พุ่งตัวออกมาอ้าปากแยกเขี้ยวรอโอกาสที่จะจู่โจมอีก

ความรู้สึกกลัวทำให้ไหมน้อยรีบหันหลังกลับและวิ่งออกจากสวนไป

